

Oponentský posudek magisterské diplomové práce Kristýny Brunclíkové „J.-M. G. Le Clézio: *Histoires du pied et autres fantaisies* – komentovaný překlad díla rozšířený o analýzu recepce autorova díla v kontextu francouzské a české literatury“ (ÚTRL FF UK 2016)

Cílem předložené studie v rozsahu 73 stran je vytvoření komentovaného českého překladu uměleckého textu a jeho odborného komentáře.

Práce K. Brunclíkové je členěna do dvou částí. První část tvoří český překlad dvou textů ze současné francouzské literární tvorby, dvou povídek z nedávno vydaného povídkového souboru J.-M. G. Le Clézia *Histoires du pied et autres fantaisies: L'arbre Yama* a *Barsa, ou barsaq* (s. 7–40). Volba originálu je rozhodně vhodná, jak pro téma jednotlivých příběhů, tak pro samotný fakt, že jejich autor, ve Francii velmi uznávaný, držitel Nobelovy ceny za literaturu z roku 2008, u nás příliš známý není. Navíc jde o spisovatele s výrazným, originálním rukopisem, který má i dnešnímu českému čtenáři co říci. Oživení zájmu o jeho dílo u českých nakladatelství bych považovala za záslužné.

Zdánlivě jednoduchý Le Clézioův styl může mást svou prostotou a lákat nezkušeného překladatele, jak už se to ostatně v minulosti přihodilo (konkrétně mám na mysli překlad povídky *Lullaby* od Lucie Mensdorf-Pouilly a povídky *O chlapci, který nikdy neviděl moře*, převedené Renatou Vencourovou). V konečném důsledku se však může neblaze podepsat na tom, že po počátečním vřelém přijetí díky překladům Věry Dvořákové u nás tento významný francouzský autor upadl v zapomnění. Proto mě překlad obou textů, který vytvořila Kristýna Brunclíková, velmi příjemně překvapil. Konstatuji, že jako celek prokazuje profesionální přístup, a to na všech rovinách, včetně rytmické stránky. Výsledný text se po srovnání s originálem jeví jako skutečně zdařilý. Věcná správnost jde ruku v ruce s udržováním jednotného stylistického nasazení a způsob řešení nejen reálií, ale celé řady dílčích překladatelských problémů ukazuje na nadanou překladatelku. Její práci jsem četla s tužkou v ruce a své poznámky na označených místech vnímám spíše jako návrhy než opravy v pravém slova smyslu. Jde např. o chybějící čárky v odporovacím významu (s. 20, 32, 33, 39 a 40), doporučení změnit minulý čas na přítomný (s. 10, 11, 16, 24, 39), popřípadě změnit vid (17), vynechat přivlastňovací zájmeno, posílit kohezi, eventuálně ještě poupravit aktuální členění větné (s. 19, 26) a pohlídat nadbytečné opakování slov (např. s. 28, 37). Diplomantka svým překladem prokázala potřebné znalosti a kompetentnost pro úspěšnou práci s uměleckým textem, včetně nemalé dávky nadání, v této oblasti překladu nezbytného.

V druhé části práce, překladatelském komentáři (s. 40–71) členěném do sedmi částí, diplomantka vysvětluje volbu originálu, který přeložila, uvádí základní údaje o předloze a jejím autorovi s přihlédnutím ke kontextu původní a přijímající literatury. Výhradu mám k tvrzení na s. 47 (týkajícímu se kvality překladů, zejména *Lullaby*): „Co se týče kvality jednotlivých překladů, důkladná a pečlivá translatologická analýza by si vyžádala samostatnou diplomovou práci...“ Takováto pečlivá a mimořádně kvalitní translatologická práce totiž existuje – vznikla na ÚTRL v roce 2000, napsala ji Michala Marková a já jsem měla tu čest ji vést. Při porovnání s touto kvalitní studií řada míst odborného komentáře Kristýny Brunclíkové bohužel působí neúplně, až odbytě. Nejvíc je to patrné v podkapitole věnované obsahovým a stylistickým rysům francouzské předlohy vybrané k vlastnímu překladu. Zde mne zaskočila stručnost a přílišná zjednodušenost rozboru originálu, lze-li o něm takto vůbec mluvit (většinou se omezuje se na suché výčty příkladů opsaných z originálu, s minimálním popisem, komentáře spíše chybí). Nabyla jsem dojmu, že diplomantka má se srovnávací analýzou literárního textu malou zkušenost nebo k ní nemá vřelý vztah. Za hlavní překladatelské problémy

považuje zejména jevy na rovině lexikální (prvky z cizích jazyků) a problémy vyplývající z rozdílnosti francouzštiny a češtiny. V komentáři jsem mj. postrádala překladatelskou reflexi týkající se rytmu jako nikoli nepodstatného prvku Le Cléziova autorského stylu (na praktické rovině přitom tato otázka diplomantce problémy nedělá). Dobře je popsána rovina pragmatická (na s. 59–61) – zde mám na diplomantku dotaz v souvislosti s řešením „centrum Cervantes“ (zda jde o kalk francouzského názvu španělské reálie). V části věnované koncepci a metodě konstatuji dobrý odhad adresáta. Pokud jde o recepci (63 – 68), velmi jsem litovala, že K. Brunclíková neměla v ruce práci M. Markové, aby viděla, jak stručně a výstižně lze charakterizovat a analyzovat texty Le Cléziových povídek a jejich překlady do češtiny (formou komentářů), ale i v souvislosti s úvahami a závěry týkajícími se recepce Le Clézia v českém prostředí. Samozřejmě jsem vítala diplomantčino šetření mezi vydavateli, avšak jeho závěry (včetně nízkého počtu odpovědí vydavatelů zúčastněných v anketě) jsem brala spíše jako zajímavost.

V konečném výsledku tady hodnotím překlad v první části práce jako výborný, komentář ve druhé části jako průměrný. Odkazy na odbornou literaturu jsou v něm spíše vzácností (na s. 62 jsou letmo zmíněni Levý a Popovič). Se závěry zformulovanými na s. 72 souhlasím, avšak s ohledem na již zmíněnou DP z roku 2000 mě nepřekvapily. Uvědomuji si, že práce K. Brunclíková je v jistém smyslu průkopnická, protože zahajuje řadu magisterských DP obsahujících vlastní překlad literárního textu. Z předložené práce je patrné, že autorce ležel z obou jejích částí na srdci více překlad. A před ním se skláním.

Práci Kristýny Brunclíkové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobré**.

V Praze 16. 5. 2016

PhDr. Šárka Belisová

